

Zoledronsyre reduserer dødelighet

Zoledronsyre intravenøst en gang i året reduserer mortaliteten og nye frakturer hos eldre som er operert pga. hoftefraktur. Det er konklusjonen i en ny prospektiv, placebokontrollert undersøkelse (N Engl J Med 2007; 357: 1799–809).

Studien omfattet 2 100 pasienter, som ble operert for en hoftefraktur i de foregående tre måneder. De ble randomisert til zoledronsyre (5 mg) eller placebo. Alle fikk tilskudd med D-vitamin og kalsium. Pasientenes gjennomsnittsalder var 75 år. Etter to år var insidensen av nye frakturer (uansett type) 8,6 % blant intervensjons-pasientene mot 13,9 % i kontrollgruppen. Dette tilsvarer en reduksjon på 35 %. Mortaliteten var 28 % lavere i zoledronsyre-gruppen (9,6 % mot 13,3 %).

Kvikksølv i vaksiner uten neurologiske senfølger

Det kvikksølvholdige konserveringsmidlet thimerosal, som brukes i bl.a. vaksiner, øker ikke risikoen for neurologiske senfølger hos barn. Det er konklusjonen i en ny studie (N Engl J Med 2007; 357: 1281–92).

Forskerne vurderte 42 nevropsykologiske effektmål hos over 1 000 barn i alderen 7–10 år. Barnas eksponering for kvikksølv, fra den prénatale periode og frem til sju måneders alder, ble kvantifisert retrospektivt. I gjennomsnitt ble de eksponert for 112,5 µg kvikksølv.

Forskerne fant få og beskjedne signifikante korrelasjoner – både positive og negative – mellom effektmålene og eksponeringen.

P-piller beskytter mot kreft

P-piller øker ikke risikoen for kreft. Tvert imot kan de være forbundet med en generell beskyttende effekt mot maligne sykdommer. Det er konklusjonen i en observasjonsstudie med lang oppfølgingstid (BMJ 2007; 335: 651–8).

Studien omfattet 46 000 kvinner, som var blitt rekruttert i 1968–69 via 14 000 allmennpraksislinikker i Storbritannia. Halvparten av kvinnene brukte aldri p-piller, mens de øvrige fikk p-piller ordinert minst én gang. Den gjennomsnittlige oppfølgingsperioden var på 24 år.

I forhold til kontrollgruppen hadde kvinnene som fikk p-piller, lavere risiko for kolorektal-, livmor- og ovariekreft samt de gynekologiske kreftformer til sammen (kreft i livmor, ovarie og livmorhals). Det var 12 % risikoreduksjon for alle typer kreft til sammen. Det var imidlertid ingen forskjell i brystkreftforekomst mellom gruppene. Forskerne fant også en statistisk signifikant tendens til økt risiko for livmorhalskreft og tumorer i sentralnervesystemet forbundet med langtidsbruk av p-piller.

Skyld og skam i konsultasjonen

Legers atferd kan bidra til å gi pasienter skyld- og skamfølelse, viser norsk studie.

Pasienters skyld- og skamfølelse kan være lett å overse i konsultasjonen. I en kvalitativ studie har vi studert erfaringer av skyld og skam hos pasienter med familiær hyperkolesterolemi (1).

20 menn og 20 kvinner ble intervjuet om hvordan de håndterte sin tilstand og hvilke erfaringer de hadde med helsetjenesten. De fortalte at det var viktig for dem å formidle til andre at deres hyperkolesterolemi ikke var selvpåført, men skyldtes en arvelig tilstand. Dersom de brøt egne normer knyttet til kost, kunne dette gi opphav til skyldfølelse. En andel av deltakerne fortalte om leger og annet helsepersonell som hadde hevet en moralsk pekefinger i konsultasjoner. En gruppe oppfattet slik atferd som et positivt tegn på at leger brydde seg om pasientene, mens en annen gruppe oppfattet slik atferd som invaderende og ydmykende.

Studien viser at pasienter med familiær hyperkolesterolemi kan erfare skyld i forhold til hvordan de håndterte sin tilstand, og at terskelen for å oppleve skyld- og skamfølelse varierer. Leger bør ha

Skam i det medisinske rom. Illustrasjonsfoto © LA/MANGADO.HEDOU/BSIP/GV-Press

kjennskap til pasienters preferanser og motakelighet for veiledning om kost og livsstil og bør kommunisere på måter som reduserer risikoen for at pasienter opplever seg krenket i konsultasjonen.

Jan C. Frich

jancf@medisin.uio.no

Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin
Universitetet i Oslo

Litteratur

1. Frich JC, Malterud K, Fugelli P. Experiences of guilt and shame in patients with familial hypercholesterolemia: a qualitative interview study. *Patient Educ Couns* 2007; 69: 108–13.

Genotyping før behandling av brystkreft?

Tamoksifen, som brukes mot brystkreft, omdannes i kroppen til endoksifen. Plasmakonsentrasjonen av endoksifen påvirkes av både genetisk variasjon og bruk av legemidler som hemmer CYP2D6-proteinet.

Tamoksifen har i flere år vært en viktig del av adjuvant behandling av brystkreft. Forskningsresultater viser at både genetisk variasjon i CYP2D6-genet og samtidig bruk av legemidler som hemmer CYP2D6-proteinet påvirker serumkonsentrasjonen av endoksifen. Dette påvirker også tid til sykdomsprogrediering (1, 2).

– Disse funnene kan ha to viktige implikasjoner, sier Stein Bergan, som er ansvarlig for farmakogenetiske analyser ved Avdeling for medisinsk biokjemi, Rikshospitalet. For det første betyr det at risikoen for terapivikt er stor dersom en pasient har varianter av CYP2D6-genet som koder for inaktive proteiner. Funnene innebærer også at resultatene av studier med tamoksifen må skrives om. Dersom man i subgruppeanalyser hadde inkludert bare pasienter med funksjonelt CYP2D6-

protein, ville trolig resultatene bli enda bedre.

Spørsmålet er om man allerede nå bør starte rutinemessig genotyping før behandling med tamoksifen. Dette er noe det kliniske fagmiljøet må ta stilling til. Riktignok mangler prospektive studier som viser dårligere behandlingsresultat ved CYP2D6-varianter, men kunnskapen om dette er nå så overbevisende at det knapt vil være forsvarlig å starte slike studier. Det finnes betydelig kompetanse på dette i Norge. Blant annet står Ernst A. Lien og medarbeidere i Bergen bak en av de ferskeste artiklene (2), sier Bergan.

Åslaug Helland

aslaug.helland@gmail.com

Tidsskriftet

Litteratur

1. Goetz MP, Knox SK, Suman VJ et al. The impact of cytochrome P450 2D6 metabolism in women receiving adjuvant tamoxifen. *Breast Cancer Res Treat* 2007; 101: 113–21.
2. Gjerde J, Hauglid M, Breilid H et al. Effects of CYP2D6 and SULT1A1 genotypes including SULT1A1 gene copy number on tamoxifen metabolism. *Ann Oncol* 2007, doi: 10.1093/annonc/mdm434.